

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldu>

Lvgdvni, 1585

De Mansuetudine & eius descriptione. Quare etiam mansueti sint beati:
vbi XVI. tanguntur pertinentia ad commendationem mansuetudinis. Et
quare mansueti possidebunt terram ac cui dono mansuetudo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

¶ De illa verò paupertate quæ est eorum qui habent multas diuitias, quarum nõ se reputant dominos, sed solũ ministros, notandum quòd ipsa valde gloriosa est. Ipsa est velur liliũ inter spinas. De paupertate huiusmodi verum est illud Prouer. 14. Est quasi pauper cũ in multis diuitiis sit. Ipse in diuitiis dupliciter negoriatur, bene ministrando & nõ amando. Ipse diuitias terrenas in arca seruat, & tamen in thesauro cælesti eas reponit: qui enim ad pios vsus diuitias seruat, non claudens viscera sua indigentibus, in cælo tam eas reposuit, cùm eas corde iam Deo obtulerit. Pios vsus diuitiarum intelligas etiam vxorum & filiorum cõpetentes prouisiones, cùm ad Dei honorẽ & animarũ salutem referuntur. Non sic est de illis qui auare retinẽdo diuitias, quos nõ pascunt occidunt, dum eos fame mori permittunt, qui pauperibus partem suam auferunt. Et notandum quòd qui amat paupertatem, non debet eius sequelam fugere: scilicet famem & sitim, nuditatem, defectum cæci, defectum auxiliorum, defectum consolationum, Bern. in Sermonib. Videmus aliquos pauperes qui si veram haberent paupertatẽ, non adẽdõ puõillanimes inuenirentur & tristes: vt pote reges vt reges coli. Sed hi sunt qui pauperes esse volunt, eo tamen pacto vt eis nihil desit: & sic diligunt paupertatem, vt nullam inopiam patiantur.

De Mansuetudine & eius descriptione. Quare etiam mansueti sint beati: vbi xvi. tanguntur pertinentia ad commendationem mansuetudinis. Et quare mansueti possidebunt terram ac cui dono mansuetudo adaptetur.

P A R S VI.

Post paupertatem spiritus dicendũ est de Mãsuetudine, quæ cõmendatur in verbo illo, Beati mites &c. Et sequitur bene mãsuerudo paupertatẽ spiritus. Qui enim verẽ humilis est, cùm nihil habeat sui reputatione, nõ habet vnde turberetur, nec cõtra se quæ fiũt, fieri reputat. Item qui terrena nõ amat, elongauit à se causam perturbationũ. Sicut terra mista aquæ cam turbidam reddit, sic terrena humano cordi per amorẽ sociata, causæ sunt perturbationũ. Si verò à corde humano fuerint separata, est tranquillitas in mēte. ¶ De mansuetudine verò hoc modo dicitur. ¶ Primo ostendetur quid sit mãsuetudo. ¶ Secũdo quãdo mites sint beati: vbi tangetur de his quæ ad cõmendationem mansuetudinis pertinet. ¶ Terrio quare mansueti possidebunt terram. ¶ Quarto, quod donũ huic beatitudini adaptetur. ¶ Mansuetudinem sic describit Peregrinus sacerdos: Mansuetudo, inquit, est modesti animi tranquillitas, quæ nulla incurrẽpium rerum tribulatione agitatur. Mansuetudo videtur esse temperantia seu

mode

modestia vis irascibilis respectu mali vel inferendi vel destruedi: moderationem verò irascibilis in qua multum regnat impetuositatis, sequitur mentis tranquillitas. glo. super Matt. 5. Mores temperat mansuetudo & lenitas. Mansuetudo est dulcedo animi quam non vincit amaritudo. Vnde gloss. super Matth. 5. Mitis est quem mentis asperitas seu amaritudo non afficit: sed simplicitas fidei ad omnem iniuriam patiendam instruit patienter. Hæc dulcedo quandam causam habere videtur sanitatis virium animæ. Prouer. 16. Dulcedo animæ est sanitas ossium. Mansuetudo bonitatis est, malitiam vincens, nulli malum vincens, mala in bonum conuertens. gl. super Matt. 5. Mansuetus non irascitur vel irritatur: non nocet, vel nocere cogitat. Et alia glo. Mitis est quem non rancor vel ira afficit: sed omnia æquanimiter sustinet. Mansueti si mortiferum quid biberint, non eis nocebit. Marc. ult. Mansuetudo mollities est seu suauitas malo cedens, subesse sciens, superiori nõ resistens, tractabilis siue bonis consentiens. Primū tangit glo. super illud Matt. 5. Beati mites qui cedunt improbis, & vincunt in bono malum. Secundum tangit alia gl. ibidē. Qui pie querit, honorat sancta, non reprehendit, non resistit, quod est mitem fieri. Tertium tangit gloss. super illud Gal. 5. Fructus spiritus, est charitas &c. Mansuetudo quod non intractabilis, sed potius tractabilis est: quia mansuetudo vel in toto vel in parte videtur esse idem cum clementia, de qua dictum est in tractatu de Temperantia, vbi inuenies aliqua vitia ad materiã istam. Aliquando etiam benignitas pro mansuetudine accipitur. Tamen super illud 1. ad Corint. 13. Charitas patiens est, benigna est. vult gloss. quod benignitas consistat in largitione suorum, dicens: Benigna est, id est, larga egenis. Et super illud Eph. 4. Estote inuicem benigni, dicit gloss. id est, de facultatibus largi. Et super illud Galat. 5. Benignitas, dicit gloss. largitas rerum. Animus mansuetus nobilitatem veram habere videtur, & nobilitatem quam aliena rusticitas non corrumpit. Nobiles huius mundi parū sunt nobiles seu curiales, vt primo rusticitatem huiusmodi non faciant: sed si eis facta fuerit, parati sunt eam reddere: sed Dominus vult filios suos ad eò nobiles esse, vt nulla rusticitas eis facta eos possit rusticos efficere, vt scilicet nulla rusticitas de eis exeat. ¶ Circa secundū notandum est, quod prima causa & maxima quare mites sint beati, est illa quam Dominus tangit, Quoniã ipsi possidebunt terram. Secunda est, quia sunt immunes à miseria, quæ iracundiam vel rabiem comitatur: de qua miseria require in tractatu de Ira. Tertio, ad beatitudinem

rudinem mitium facit excellentia huius virtutis scilicet mansuetudinis: quæ excellentia apparebit si ponantur ea quæ ad eius commendationem pertinent.

¶ *De commendatione Mansuetudinis.*

Et possumus 16. ponere ad eius commendationem pertinētia. Primum est, quod natura hominem ad mansuetudinem incitat. Figura enim hominis exterior indicat, quod homo mansuetus esse debeat. Et Sapiens dicit hominem esse animal mansuetum natura. In omni specie animalis figura corporis attestatur naturæ interiori: sicut vngues acuti, magni, & fortes, & curuati, & dentes magni, & scissio oris magna, attestantur rabiei, vt apparet in leonibus. Contraria verò his attestantur mansuetudini, vt in homine. Homines crudeles quasi non sunt homines, in animalia enim syluestria transferunt. Secundum est mansuetudo Dei, quam scriptura sacra tātum nobis prædicat. Dan. 3. Fac nobiscū iuxta mansuetudinem tuam. Sopho. 2. Quærite Dominum omnes mansueti terræ, quærite iustum, quærite mansuetū. Ioël. 2. Conuertimini ad Dominum Deum vestrum, quia benignus & misericors est. In Psal. Suavis est Dominus in omnibus viis suis. ¶ Tertiū est, quod hæc virtus speciale ornamentum fuit mediatoris. In Psal. Propter veritatem & mansuetudinem &c. Matth. 21. Ecce rex tuus tibi venit mansuetus. Iere. 31. Ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimā. Matth. 11. Discite à me, quia mitis sum. ¶ Quartū est, quod hæc virtus enumeratur inter fructus spiritus. Gala. 5. ¶ Quintum est, quod hæc virtus ornamentum est multum decens seruum Dei. Eph. 4. Obsecro vos vt dignè ambuletis vocatione qua vocati estis cum omni humilitate & mansuetudine. 1. ad Tim. 6. Tu autem homo Dei sectare patientiam & mansuetudinem. Item 2. ad Tim. 2. Admone illos neminem blasphemare, non litigiosos esse, sed modestos, omnem ostendentes mansuetudinem. ¶ Sextum est, quod Christus magisterium huius virtutis sibi specialiter inscribit. Vnde glo. super illud Matt. 5. Huius virtutis quasi magnæ magistrū se facit Dominus, quod nō faceret, nisi via summæ perfectionis ista virtus esset. ¶ Septimum est, quod hæc virtus diuina acquirit. Eccl. 10. Sedes ducum superborum destruxit, & sedere facit mites pro eis. ¶ Octauum, quod eadem conseruat. Prouer. 20. Roboratur clementia thronus regis. ¶ Nonum, quod vitam corporis conseruat. Prou. 11. Clementia præparabit vitam, & sectatio malorum mortem. Eiusdem 12. Qui suavis est viuut in moderationibus. ¶ Decimum est, quod seruat animam. Eccl. 10. Fili, in mansuetudine

fuerudine serua animā tuam. Mansuetudo est sicut antemurale in castro animæ, lapides ditorū verborum leniter excipiens, & ideo ictus frustras & hominem à læsione custodiēs. Sicut vas vitrea in fœno, vel alia re molli inuoluuntur, & sic à contractione seruantur: sic mansuetudo animā seruat, ne ira eam confringat. ¶ Undecimum, quod animum delectat. In Psal. Mansueti hæreditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis. Mansuetudo est velut culcitra mollissima in lectulo florida conscientia, in qua animus cum Deo quiescit. Cantic. 1. Lectulus noster floridus. ¶ Duodecimum quod proximum corrigit. In Psal. Quoniā superuenit mansuetudo, & corripiemur. ¶ Tredecimū, quod proximi gratiam acquirit. Eccles. 3. Fili, in mansuetudine opera tua perface, & super gloriam hominum diligeris. Ezech. 4. Ut adamātem & silicē dedi faciem tuam. Sicut adamas ferrum attrahit, sic mansuetudo corda hominū. ¶ Decimūquartū, quod irā proximi frangit. Prou. 15. Respōsio mollis frāgit irā. ¶ Quintumdecimū, quod hominem Deo valde placentem reddit. Eccle. 1. Et quod beneplacitum est ei, fides & mansuetudo. Hæ duæ gratiæ multū placent Deo in homine: quia fides facit vt homo possideatur à Deo quantum ad intellectum: Mansuetudo facit vt homo possideatur à Deo quātum ad affectum. Mansuetudo facit hominem à Deo exaudiri. In Psal. Memento Domine Dauid, & omnis mansuetudinis eius. Iudith 9. Humiliū & mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Et Dominus beato Dionysio in carcere posito: Benignitas & dilectio quam semper habuisti, facient vt quicquid petieris, aliquibus impetres. Item mansuetudo dignum facit Dei allocutione. In Psal. Docebit mites vias suas. Ecclesia. 5. Esto mansuetus ad audiendum verbum Dei. Iac. 1. In mansuetudine suscipite insitum verbum. Exod. 33. loquebatur Dominus cum Moysē qui fuit mitissimus hominum, facie ad faciem sicut homo solet loqui ad amicū suum. Mansuetudo etiam dignū facit Dei defensione. Num. 12. Locuta est Maria & Aaron contra Moysen &c. quod quum audisset Dominus, iratus est valde. Erat eni n̄ Moyses mitissimus: & subditur: Maria apparuit candens lepra. Decimumseptimum est, quod in iudicio saluat. In Psal. Cū exurgeret in iudicio Deus vt saluos faceret omnes mansuetos terræ: Item: Diriget mansuetos in iudicio, & exaltabit mansuetos in salutem. Esa 1. Arguet in æquitate pro mansuetis terræ. ¶ Circa tertiuū notandum quod mansueti possidebūt terram viuentium. Vnde gl. Virtus mansuetudinis possidebit terrā viuētium, & delectabitur in multitudine pacis. Mansueti in

præfenti pacifici possidetur à Deo: ideo lege vicissitudinis in fu-
 turo possidebunt Deum, qui est beata habitatio viuentium. Aug.
 Nullius erit Deus possessio, nisi eius quem ipsè prius possederit.
 Præterea, mansueti possidēt nūc corda sua: homines immansueti
 nō dominātur cordibus suis, sed potius ira dominatur in eis. gl.
 super Matt. 5. Mites sunt qui malis moribus dominātur: perfecta
 virtus mortū possessio. Pro. 16. Melior est qui dominatur animo
 suo, expugnatore vrbiū. Item mansueti bona spiritualia si qua
 habent possident: homines iracundi ea nō possident, etsi ad horā
 ea habeant. Ignis enim iræ in momēto eos depauperat. Itē bona
 terræ magnificè possident, vt nō turbentur si ea amiserint. Qui
 ex amissione bonorum terrenorū turbātur, non possident ea, sed
 potius ab eis possidentur. Serui enim eorū sunt, non domini. Vt
 igitur gratiæ rāquam merito gloria succedens vt præmium re-
 spondeat, mansueti qui in præfenti se & sua possidēt, tam spiri-
 tualia quām terrena, meritō in futuro terram viuentiū posside-
 bunt. Bernard. videtur intelligere hoc verbum, Beati mites &c.
 de terra quam calcamus. Ait enim: Si humilibus datur calum,
 mitibus terra, quid relinquitur immitibus & crudelibus, nisi in-
 fernalis miseria? Idem in Sermo. verbum prædictum exponit de
 terra corporis, his verbis: Hanc terram corpus nostrū intelligo:
 quod si possidere vult anima, si regnare desiderat supra membra
 sua, necesse est vt ipsa sit mitis & superiori suo subiecta: quoniā
 tale inueniet inferius suum, qualem se exhibuerit superiori. Ar-
 matur enim creatura ad vlciscendam sui iniuriam creatoris: &
 ideo nouerit anima quæ rebelle inuenit sibi corpus suū, se quoq;
 minus quā oporteat superioribus potestatibus esse subiectā: mā-
 suelcat ipsa, & humilietur sub potenti manu Altissimi, subiecta
 sit Deo, & his pariter quibus vice eius debet obedire prælatis, &
 continuo corpus suum inueniet obediens & subiectum. Veritas
 enim est quæ loquitur. Beati mites, quoniam ipsi possidebunt
 terram. ¶ Et notandum quod vera māfuetudo apparet, quando
 homini aliquid dicitur, vel fit cōtra eius voluntatem. Ber. Sunt
 alij mites, sed quandiu nihil dicitur aut agitur, nisi pro eorū ar-
 bitrio. Patebit autē quā longè sint à vera mansuetudine, si vel
 leuis oriatur occasio. Hæc mansuetudo quomodo hæreditabit
 quæ ante hæreditatem deficit? ¶ Circa quartum notādum quod
 donum pietatis adaptatur māfuetudini. Si enim pietas accipia-
 tur pro misericordia, manifestum est, quod qui habet pietatem,
 malo proximi compatitur, nec vult nocere proximo. Vnde qui
 pi^o est, est māfuetus. Si verò pietas pro cultu Dei sumatur, cultus

Dei est iugum Dei suave & onus leue. De quo legitur Matth. 11. Qui mansuetus gratis se inclinat & superponit, sicut mansuetus aliud abicit. Vnde qui mansuetus est pius est.

De luctu & eius descriptione, de speciebus luctus, & quare lugentes sint beati: vbi tangitur de his quæ ad commendationem lacrymarum pertinent, de impedimentis etiam lacrymarum, & cui dono luctus adaptetur.

P A R S VII.

Post paupertatē spiritus & mansuetudinē, dicendū est de luctu. Cum enim terreneitas vix ad plenū à corde amoueat, tranquillitas autē mansuetudinē saepe corrumpatur, necessarius est, luctus, vt aqua lacrymarū terreneitas perfecte expellatur. Iob 4. Lapidēs excauat aqua, & alluione paulatim terra consumitur. Et vt incendia iræ aqua lacrymarū perfecte exinguantur. De luctu verò hoc modo dicitur. Primo ostenditur quid sit luctus, prout beatitudo dicitur. Secundo distinguuntur diuersæ species luctus, vt manifestū fiat cui luctui consolatio debeat. Tertio, ostenditur quomodo lugentes sint beati: vbi tangitur de his quæ pertinent ad commendationem luctus seu lacrymarū. Quarto, dicitur de impedimentis lacrymarū. Quinto, quod donū aptetur huic beatitudini. Circa primū notandū, quod luctus prout sumitur pro beatitudine, est gratia vehementer dolendi de malo quod accidit, vel de bono quod deficit. Luctus verò sic sumptus nō est in iis qui adhuc sunt in peccatis suis. Greg. in Moral. Nisi à reatu culpæ quo nos ligauimus, misericorditer dimittamur, perfecte flere nō possumus, quod in nobis ipsis contra nosmetipsos dolemus. Malum verò in descriptione posita intelligas, non id quod mundus vocat malum, scilicet penam temporalem quæ medicinalis est: sed quod verè malum est, scilicet malum culpæ, & penam futuram quæ eius est sequela. Bonum etiam nō intelligas bonum periculosum, vt est pecunia: sed verum bonum, scilicet bonum gratiæ vel gloriæ. Dolor huiusmodi signum est salutis. Grego. in Moral. Argumentum salutis est vis doloris.

De speciebus luctus.

Circa secundū notandū, quod super Matth. 5. distinguit glo. duas species luctus. Prior est, luctus pro peccatis, vel suis vel alienis. Secundus est, ex desiderio celestis patriæ. Prior est irriguū inferius, secundus irriguū superius. De quibus legitur Ios. 5. & Iud. 1. Ille lauat præsentēs sordes: hic verò accendit acrius aeternorum amatores: vt dicit gl. super Mat. 5. Aliqui etiā distinguunt quatuor species luctus. Primus luctus est luctus pro propriis peccatis. De quo in Psal. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei &c. Secundus est luctus